

Afzender

Korpschef Politie Nederland

Wetenschappelijke Adviesraad Politie
T.a.v. secretaris dr. A.J. van Dijk
Nieuwe Uitleg 1
2514BP Den Haag

Rubricering

Niet Vertrouwelijk

Datum	30 september 2024	Behandeld door	Sander Maarschalkerweerd, Directie Operatiën / Staf Korpsleiding
Ons kenmerk	2024-0051245	Kopie aan	-
Uw kenmerk	Advies 01 WARP	Bijlage(n)	-
Onderwerp	Reactie advies WARP: Geweldsmonopolie onder vuur.		

Geachte mevrouw prof. dr. Van Thiel,

Op 10 september jl. heb ik van u het adviesrapport van de Wetenschappelijke Adviesraad Politie (WARP), *'Geweldsmonopolie onder vuur: naar een houdbaar perspectief op geweldsmiddelen'*, mogen ontvangen. Met grote belangstelling is het rapport bestudeerd. In deze brief wordt hierop een eerste inhoudelijke reflectie gegeven.

Allereerst willen wij de WARP bedanken voor het onderzoek verricht naar het bewapenen van boa's in het licht van het geweldsmonopolie. In het adviesrapport worden terechte vragen gesteld, zoals: "Wie mag er geweld gebruiken, wanneer is dat gerechtvaardigd en wat betekent dat voor de uitrusting van opsporingsambtenaren?"

Het adviesrapport beschrijft helder welke rol de politie binnen de samenleving in relatie tot het geweldsmonopolie vervult en over welke geweldsmiddelen zij daartoe beschikt. Het maakt inzichtelijk dat de bewapening en uitrusting van politie in de loop der jaren geleidelijk zijn uitgebreid en meer zijn toegespitst op fysiek optreden. Een soortgelijke ontwikkeling is waarneembaar bij andere organisaties die werkzaam zijn binnen het veiligheidsdomein, waaronder de boa's.

Duidelijk is dat de taak van de politie fundamenteel verschilt met de handhavingstaak van gemeentelijke boa's. De politie heeft de wettelijke taak en verplichting de rechtsorde – desnoods met geweld – te handhaven. De politie doet een stap naar voren daar waar anderen een stap naar achteren doen. Dit is het fundamentele verschil met gemeentelijke boa's. Van hen kan niet worden verlangd dat zij risicovolle situaties tegemoet treden en met gebruik van geweld hun taken uitvoeren. Tegelijkertijd is de uitvoeringspraktijk weerbarstig en kunnen boa's in netelige situaties belanden die gevoelens van onveiligheid versterken. Om in de veiligheid van boa's te kunnen voorzien, wordt daarom door gemeenten in toenemende mate gekeken naar de mogelijkheid om boa's te bewapenen.

Het bewapenen van boa's is echter een gevoelig onderwerp waarover de meningen in de politiek, bestuurlijk en maatschappelijk debat sterk zijn verdeeld. Hier botsen uitgangspunten rond het veilig

uitoefenen van een publieke taak met de meer dieperliggende fundamentele en principiële uitgangspunten rond uitvoering van de politietaak in relatie tot het geweldsmonopolie. In het adviesrapport wordt de kern van deze discussie zorgvuldig blootgelegd. Met grote precisie worden de complicaties beschreven van het huidige kader waarbinnen politiebevoegdheden en geweldsmiddelen op basis van het noodzaakcriterium aan boa's kunnen worden toegekend. Dit staat volgens de WARP op gespannen voet met de uitgangspunten rond het geweldsmonopolie waardoor deze "onder vuur komt te liggen".

Om zowel recht te doen aan het principiële noodzaakcriterium in relatie tot het geweldsmonopolie en recht te doen aan de behoefte tot een veilige uitvoering van publieke taken komt de WARP tot de volgende adviezen:

1. *Houd vast aan een strikte interpretatie van het noodzaakcriterium waar het gaat om het toekennen van geweldsmiddelen.*
2. *Bevorder dat het gebruik van – en toezicht op – geweldsmiddelen uniform geregeld is. Dat betekent één ambtsinstructie. Van belang is dat de toezichtrelatie tussen partijen met geweldsmiddelen en de politie eenvormig is en dat aan het toezicht adequaat inhoud wordt gegeven.*
3. *Maak een expliciet onderscheid tussen geweldsmiddelen en beschermingsmiddelen. Gemeentelijke handhavers kunnen beschikken over beschermingsmiddelen met het oog op een veilige taakuitvoering. Vooralnog ontbreekt het aan een aparte status voor beschermingsmiddelen. De ontwikkeling van een kader daarvoor is aan de gemeenten en het ministerie van BZK.*
4. *De politie speelt in dit advies geen formele rol bij het toekennen en het toezicht op de inzet van beschermingsmiddelen. Dat geldt ook voor de daarmee verbonden specifieke training die gericht is op 'verdediging' en niet op 'aanval'. Dit is de verantwoordelijkheid van de gemeenten in samenwerking met BZK. De politie is daarbij adviseur.*
5. *De politie dient zich principieel uit te spreken over hoe zij zich in de toekomst (organisatorisch en institutioneel) wil verhouden tot gemeentelijke handhaving. Geef in dat licht overtuigend inhoud aan de lokale politiezorg in samenwerking met gemeentelijke handhaving.*

Deze adviezen van de WARP zijn scherp, vernieuwend en tevens ambitieus. Hoewel de opvolging van de meeste adviezen buiten de directe invloedssfeer van de politie ligt, kunnen de inzichten die het adviesrapport geeft wel worden meegenomen in de diepgaande beschouwing van het boa-stelsel dat door de minister van Justitie en Veiligheid is aangekondigd. Het is de insteek van de politie om juist deze diepgaande beschouwing aan te grijpen om het functioneren van het boa-stelsel in het huidige tijdsgewricht te onderzoeken waarbij wordt gekeken naar de fundamentele vragen rond ontwikkelingen in de samenleving, de invulling van de politiefunctie en de uitvoering van de politietaak. Daarmee komt het adviesrapport van de WARP qua timing precies op het juiste moment. Het biedt wetenschappelijke inzichten die richting kunnen geven aan de ontwikkeling binnen het boa-stelsel. Conform afspraak zullen wij op 1 oktober 2024 (ca. 10 uur) het rapport op onze website publiceren, inclusief een verwijzing naar de website van de WARP.

Met vriendelijke groet,

J.C. Knol MA
Korpschef

